

Giới Thiệu Cựu Ước

Bài 13 E-XƠ-RA & NÊ-HÊ-MI

Mục Sư Hồ Xuân Phước

Các sách Exơra, Nêhêmi và Exơtê bao gồm 100 năm cuối cùng của thời Cựu Ước. Exơra và Nêhêmi ghi lại việc hồi hương và xây lại thành Giêrusalem. Năm 538 Trước Chúa, vua Siru (*Cyrus*), nước Pherơơ (*Persia, Batư*) cho phép dân lưu đày được trở về quê hương. Hai sách Exơra và Nêhêmi kể lại việc hồi hương, xây lại đền thờ và xây lại tường thành Giêrusalem. Sách Exơtê ghi lại cuộc sống của những người không hồi hương.

E-XƠ-RA

Câu Chia Khóa: 6:21-22

Những người ăn lễ Vượt qua là dân Y-sơ-ra-ên lưu đày hồi hương cùng với hết thảy những người nào đã biệt mình riêng ra khỏi sự ô uế của dân địa phương để tìm cầu Chúa, Đức Chúa Trời của Y-sơ-ra-ên. Họ cũng vui mừng giữ lễ bánh không men trong bảy ngày, vì Đức Chúa Trời ban niềm vui cho họ, Ngài đổi lòng vua A-si-ri đối với họ, khiến vua giúp đỡ họ trong công tác xây cất đền thờ Chúa, là Đức Chúa Trời của Y-sơ-ra-ên.

Nhân Vật Chính:

Siru, Xô-rô-ba-bên, A-gê, Xa-cha-ri, Đa-ri-u, A-ta-xét-xe I, E-xơ-ra

Exơra đóng hai vai trò quan trọng nào (7:10 & 11)? Thầy tế lễ và thầy day luật. Exơra không phải là người dẫn dắt người hồi hương đầu tiên về xây đền thờ nhưng là Xôrôbabên (Zerubbabel) và Giêsu (3:2; 1:8; 2:2). Exơra xuất hiện trong chương 7, 60 năm sau ngày khánh thành đền thờ. Exơra dẫn một đám ít người hơn về cố hương. Exơra lo day Lời Chúa, củng cố việc thờ phượng và sau này, hợp tác chặt chẽ với Nêhêmi (Nêhêmi 8:9).

Sách Exơra chỉ ghi lại việc hồi hương của vương quốc Giuđa miền Nam mà thôi. Mười chi phái Ysơraên miền Bắc bị lưu đày qua Asyri không trở về vì hoàng gia không còn con cháu nối dõi, không có người lãnh đạo tâm linh và đã hoàn toàn bị đồng hóa trong việc lấy người ngoại chủng, không thờ kính Chúa.

Vương quốc Giuđa miền Nam còn giữ được lễ nghi thờ phượng Chúa, giữ nòi giống và các sinh hoạt tôn giáo và hoàng tộc nhà Đavít còn người nối nghiệp. Họ vẫn còn các thầy tế lễ và các thầy thông giáo day luật.

I. VIỆC XÂY DỰNG DƯỚI THỜI XÔ-RÔ-BA-BÊN (1-6)

Đức GiêHôVa cảm động lòng vua Siru. Ông làm gì (1:1-4)? Lo xây lại Đền thờ. Ông kêu gọi dân Chúa mọi nơi trở về Giêrusalem để xây lại Đền thờ. Ông cũng kêu gọi dân ngoại giúp đỡ và dâng hiến vàng bạc và súc vật.

50,000 người đáp ứng, trở về Giêrusalem dưới sự lãnh đạo của Xôrôbabên (cháu nội vua Giêchônia (1 Sử 3:16, Mathiơ 1:12,13). Từ thời này, người Ysơraên được gọi là Dothái (Jews), bởi vì hầu hết là dòng dõi chi phái Giuđa.

Vua Siru tặng Xôrôbabên (Sếtbaxa, 1:8) những bảo vật nào để đem về Giêrusalem? Khí dung của đền thờ: đĩa (chậu) vàng, đĩa bạc, chén vàng, và các vật dụng khác của Đền thờ.

70 năm trước đó, chỉ những giai cấp cao trong xã hội miền Nam bị bắt qua Babylôn. Thành phần còn lại ở Giuđa lo việc cày cấy. Khi vua Siru cho phép hồi hương, chỉ những người Dothái tha thiết, sốt sắng trở về. Số người kia đã xây dựng sự nghiệp vững vàng tại Babylôn không về. Họ không muốn lặn lội khổ nhọc đường sa mạc và công tác xây dựng cam go.

Sau 800 dặm đường sa mạc, về đến Giêrusalem, những người hồi hương làm gì (3:1-5)? Xây lại bàn thờ cho Chúa, dâng lễ thiêu trong tinh thần hiệp nhất. Kế đến, họ dựng nền cho Đền thờ. Một số người bản xứ (về sau được gọi là người Samari) đề nghị cộng tác. Giới lãnh đạo Giuđa trả lời thế nào, và người Samari phản ứng ra sao (4:1-5)?

Xôrôbabên và giới lãnh đạo từ chối. Người Samari tìm cách làm nản lòng người Giuđa bằng cách mượn các mưu sĩ bàn ra để phá hoại. Người Samari thành công trong việc chống đối của họ: công việc xây dựng đền thờ bị đình trệ 15 năm.

Vì lý do đó, Đức GiêHôVa dùng hai tiên tri nào khích lệ dân tiếp tục việc xây Đền thờ (5:1, 2)? Aghê và Xachari. Nhờ vậy, Đền thờ được hoàn tất và khánh thành trong vòng 4 năm. Như vậy, việc xây dựng Đền thờ kéo dài 20 năm và họ vui mừng ăn lễ Vượt qua (6:16, 21).

60 năm sau lễ khánh thành Đền thờ, Exơra về đến Giêrusalem. Trong 60 năm đó, chỉ các biến cố trong Exơtê, xảy ra tại Pherơsơ được Kinh Thánh ghi chép lại mà thôi.

II. VIỆC XÂY DỰNG DƯỚI THỜI E-XƠ-RA (7- 10)

Exơra dẫn đám người hồi hương thứ hai về Giêrusalem để hỗ trợ hồi hương đầu tiên. Công tác chính của Exơra là đay Kinh Thánh và phục hồi sự thờ phượng Chúa. Ông cũng là người kết hợp các sách Kinh Thánh Cựu Ước lại.

Qua sách Exơra, chúng ta biết, người Dothái đã tiếp tục một hủ tục nào mà trước kia đã đưa họ vào cảnh lưu đày bi thảm? Exơra giải quyết cách nào (10:10-12, 16)?

Họ phạm tội với Chúa vì cưới vợ ngoại không thờ kính Chúa (Phục 7:3, 4 tuyệt đối cấm).

Exơra bảo họ ăn năn, thú tội với Chúa, phân ly với người ngoại và vợ người ngoại. Họ vâng lời, làm theo (113 trong số 29,000 gia đình). Nên nhớ, Chúa không cấm Ysơraên cưới người ngoại thờ kính Chúa (Raháp, Rutơ).

NÊHÊMI

Câu Chia Khóa: 6:15-16

Ngày hai mươi lăm tháng Ê-lun, vách thành sửa xong, hết năm mươi hai ngày. Khi những thù nghịch chúng tôi hay được điều đó, thì các dân tộc chung quanh chúng tôi đều sợ hãi và lấy làm ngã lòng; vì chúng nó nhìn biết rằng công việc này thành được bởi Đức Chúa Trời của chúng tôi.

Nhân Vật Chính:

Nê-hê-mi, E-xơ-ra, San-ba-lát, Tô-bi-gia

Đền thờ đã xây xong, sự thờ phượng đã được tổ chức chu đáo, nhưng tường thành Giêrusalem vẫn nằm yên trong đổ nát, hoang tàn. Muốn bảo vệ Giêrusalem, phải xây lại tường thành chung quanh. Đức GiêHôVa đưa Nêhêmi vào công tác quan trọng này.

I. XÂY LẠI TƯỜNG THÀNH (1-7)

Nêhêmi là người dâng rượu (1:11) cho vua A-taxét-xe (quan tể tướng), một chức vụ rất thân tín. Nêhêmi rất đau lòng khi hay tin anh em bên quê nhà đang sống trong cảnh hoạn nạn, nhục nhã, tường thành đổ nát, cổng thành cháy rụi (1:3).

Sau bốn tháng khóc thương, kiêng ăn và cầu nguyện (1:4-6), Nêhêmi làm gì (2:2-8)? Xin vua cho về xây lại thành Giêrusalem điêu tàn. Vua thuận cho và ra lệnh các tổng trấn giúp đỡ, cung cấp gỗ, như lời Nêhêmi cầu xin. Bài học Nêhêmi?

Về đến Giêrusalem, Nêhêmi tổ chức việc xây dựng và phân công chu đáo cho từng gia đình (đoạn 3). Ông đặt người giám sát cho từng nhóm một. Dưới sự lãnh đạo chu đáo của Nêhêmi, những bức tường đổ nát cả 100 năm được hoàn tất trong vòng 52 ngày (6:15).

II. PHỤC HƯNG DÂN CHÚNG (8-13)

Exơra lo việc tâm linh: đọc và giảng dạy Lời Chúa. Hội chúng thành tâm đứng, chăm chú nghe (8:1-8). Cả Hội chúng vui mừng và phục hưng vì nghe Lời Chúa. Họ tái lập lễ gì (8:13-17)? Lễ Lều tạm, lều bằng cây lá để nhớ ơn Chúa giải phóng và bảo vệ suốt 40 sa mạc. Bài học cho chúng ta?

Nhờ sự giảng dạy đầy ơn của Exơra và sự lãnh đạo tài ba cùng đức tin vững mạnh của hai người, cộng đồng dân Chúa được phục hưng mạnh mẽ. Dân Dothái đang ở trong quê hương mình nhưng vẫn còn nằm dưới ách thống trị của người Pherơ-sơ (Batur). Đây là những trang sử cuối của dân Dothái trong Kinh Thánh Cựu Ước.